

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Stuðningur við orkuskipti í höfnum

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 brýnir fyrir stjórnvöldum að tryggja raunverulegan stuðning til fjárfestinga og framkvæmda til orkuskipta í höfnum og koma af fullum krafti og alvöru í þessi mikilvægu verkefni. Einnig þurfi að tryggja að viðskiptamódel og lagaumhverfi sé þannig upp sett að orkufyrirtæki sjái sér hag í að selja orku beint til notenda í höfnum en ekki að hafnir séu þvingaðar til að vera milliliður í þeim viðskiptum.

Íslenskar hafnir hafa á síðustu árum og misserum tekið stór skref í að koma upp öflugum landtengingarbúnaði fyrir orkuskipti á hafnarsvæðum. Nú standa yfir stórverkefni víða um land við að koma upp háspennutengingum til viðbótar við annan tengibúnað, til að bjóða uppá landtengingar stærri og aflfrekari skipa. Stórt skref var stigið fyrr á þessu ári með landtengingu fyrstu farþegaskipa hérlandis við háspennukerfi og fleiri slík stórverkefni eru komin vel á veg í nokkrum stærstu höfnum landsins. Til að mæta loftlagsmarkmiðum sem stjórnvöld hafa sett, er ljóst að ná þarf fram öflugum orkuskiptum í sjávarútvegi og á hafnarsvæðum. Íslenskar hafnir styðja þessi skýru markmið eins og verkin sýna. Fram til þessa hefur kostnaður sem hleypur á milljörðum nær eingöngu verið fjármagnaður af viðkomandi höfnum. Til að fylgja eftir þessum stórverkefnum og tryggja orkuskipti í bæði smærri og stærri höfnum landsins verða stjórnvöld að koma að því verki með alvöru framlagi og stuðningi. Að auki eiga hafnir landsins í samkeppni við aðrar hafnir í norðanverðri Evrópu sem njóta mikils opinbers fjárhagsstuðnings við uppbyggingu landtenginga. Samkeppnisstaða íslenskra hafna væri verulega skert ef íslensk stjórnvöld leitast ekki við að jafna þá stöðu.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Skipaafdrep (neyðarhöfn)

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 skorar á ríkisvaldið að fyrst og fremst sé skilgreint betur lagalega hverjar séu skyldur og ábyrgðir skipaafdrepa og neyðarhafna og að tryggt sé að þær hafnir geti staðið undir nauðsynlegum búnaði og viðhaldi. Einnig þarf að tryggja að kostnaður vegna neyðartilvika lendi ekki á höfnum sem er ekki í aðstöðu til að lágmarka tjón sitt vegna neyðartilvika enda geta komið upp atvik þar sem ónýt skip sitja föst við bryggju í mánuði og ár.

Stóraukin umferð stærri skipa á hafsvæðinu við og í kringum Ísland, kallar á bæði aukinn búnað og þjálfun þeirra sem koma að neyðarþjónustu. Neyðarhafnir eru lögbundið hlutverk sex hafna á Íslandi en þeim skyldum fylgja ekki fjárveitingar eða möguleikar á viðbótartekjum. Nauðsynlegt er að ríkið leggi til fjármagn til að koma upp og viðhalda búnaði og þjálfa starfsfólk til viðbragðs við óhöppum og hættum sem kunna að fylgja skipum sem vísað er til neyðarhafnar. Þá er einnig eðlileg krafa að ríkisvaldið tryggi að bætt verði það tjón sem geti orðið á hafnarmannvirkjum og umhverfi vegna hlutverks neyðarhafna.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Öryggi og aðgengi að höfnum

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 hvetur hafnastjórnir til að huga vel að öryggi og aðgengi að höfnum en reynslan sýnir að aldrei er of varlega farið og fara þarf reglulega yfir öll öryggis og aðgengismál. Hvatt er til þess að hafnir deili á milli sín góðri reynslu um hvernig hægt er að tryggja öryggi allra á hafnarsvæðinu en á sama tíma tryggja vöxt mismunandi atvinnugreina og öruggt aðgengi almennings þar sem við á.

Hafnarstarfsemi hefur breyst umtalsvert á mörgum höfnum á undanförunum árum og vegna vaxandi ferðamannafjölda á landinu hafa ferðaþjónustufyrirtækjum fjölgað mikið sem eru með ýmiskonar starfsemi á höfnum landsins. Þetta hefur leitt af sér mikla umferð bæði gangandi og akandi ferðmanna á hafnasvæðum. Þessi umferð er víða innan um starfsemi annarra aðila á höfnum sem fer ekki í öllum tilfellum vel saman og getur skapað hættu fyrir alla aðila. Því miður hafa orðið alvarleg slys vegna þessara aðstæðna. Hafnir, sveitarfélög og fyrirtæki þurfa í sífellu að áhættumeta svæði miðað við umferð og aðstæður og finna leiðir til að bregðast við og auka öryggi allra aðila og ekki síst gangandi umferðar um hafnasvæði til að koma í veg fyrir slys og óhöpp. Hægt er í sumum tilfellum að bregðast við með aðgangsstýringum en það er þó ekki alltaf auðvelt þar sem ekki er hægt í öllum tilfellum að loka alveg fyrir aðgengi og ekki fara allir eftir merkingum og leiðbeiningum.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Veiðarfæraúrgangur

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 fagnar auknum áhuga SFS á söfnun og endurvinnslu veiðarfæraúrgangs en SFS ber ábyrgð á öllum veiðarfæraúrgangi óháð uppruna hans. Hafnasambandið hvetur hafnir sem og sveitarfélög til að leita beint til SFS ef upp koma vandamál tengd veiðarfæraúrgangi.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Flokkun úrgangs í skipum

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 leggur til að stjórn Hafnasambandsins verði falið að hefja viðræður við Umhverfisstofnun og SFS um samræmda flokkun úrgangs í skipum með hliðsjón að nýjum lögum um meðhöndlun úrgangs sem og öðrum lögum og reglum er gilda um úrgang í skipum. Í framhaldinu er mikilvægt að leiðbeina sveitarfélögum um hvernig hægt er að innleiða samræmda flokkun í höfnun í sérstaka samþykkt sveitarstjórna um meðhöndlun úrgangs í sveitarfélaginu.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Framlög til nýframkvæmda og endurbóta

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 leggur ríka áherslu á að í nýrri samgönguáætlun Alþingis verði stórauikið framkvæmdafé til nýframkvæmda, endurbóta hafnarmannvirkja og orkuskipta.

Nýleg samantekt Hafnasambandsins sýnir að áætluð þörf fyrir nýframkvæmdir í höfnum hérlendis er metin uppá nær 70 milljarða króna fram til ársins 2031. Langstærsti hluti þessarar framkvæmda er vegna nýrra viðlegukanta eða um 27 milljarðar og um 10 milljarðar til landfyllinga fyrir ný hafnarsvæði. Þá er kostnaður vegna orkuskipta og uppbyggingar á raforku og háspennubúnaði metinn hátt í 20 milljarða. Til viðbótar er áætluð þörf vegna endurbyggingar á núverandi hafnarmannvirkjum metin á liðlega 12 milljarða króna fram til ársins 2025. Þessar tölur sýna með skýrum hætti að fjölmörg stórverkefni eru fram undan við að styrkja og bæta aðstöðu í höfnum landsins til að þjóna aukinni skipaumferð og ekki síður til að mæta kröfum um aðgerðir gegn loftlagsbreytingum og áhrifum vegna hækkunar sjávarstöðu. Stjórnvöld verða að tryggja að hafnir hafi næga tekjustofna og fjárframlög til að standa undir óhjákvæmilegum kostnaði þessu fylgjandi.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Aflagjöld á eldisfisk og eldisseiði

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 skorar á Alþingi að gera hið fyrsta breytingar á hafnalögum sem tryggja að aflagjald sé lagt á eldisfisk og eldisseiði miðað við heildarverðmæti

Eðlilegt er að gjald sé lagt á allar sjávarafurðir sem fara um hafnir, hvort sem um er að ræða sjávarafra úr sjó eða eldisfisk úr sjókvíum og eldisseiði, enda þarf viðunandi hafnaraðstaða og þjónusta að vera til staðar.

Mikilvægt er að allir þeir sem nýti aðstöðu og þjónustu íslenskra hafna greiði sambærileg gjöld. Hafnasambandið minnir einnig á að þegar aflagjald var tekið upp á sínum tíma þótti það mikill kostur að greiðslur atvinnulífsins til hafna væru tengdar við heildarverðmæti afla og tæki breytingum eftir markaðsverði hverju sinni. Þannig taka íslenskar hafnir á sig lækkun gjalda ef heildarverðmæti sjávarafurða lækkar. Engin rök hafa komið fram sem styðja að gjaldtaka af eldisfiski og eldisseiðum sé á öðrum grundvelli.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Farþegagjald

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 skorar á ráðherra innviðarmála að skerpa á ákvæðum hafnarlaga um farþegagjald. Eðlilegt er að tekið sé gjald af ferðaþjónustu til að standa undir rekstri og fjárfestingum í höfnum. Skýra þarf sérstaklega að sú aðstaða sem þegar er fyrir hendi og nýtt er af hafnsækinni ferðaþjónustu, falli undir ákvæði laganna og reglugerða.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Árgjald og fjárhagsáætlun 2023-2024

Fjárhagsnefnd leggur til við Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 að tillaga stjórnar um árgjald og tillaga að fjárhagsáætlun Hafnasambandsins 2023-2024 verði staðfest.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Áherslur við endurskoðun hafnalaga

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 ítrekar fyrri áherslur sínar varðandi nauðsynlegar breytingar á hafnalögum sem kynntar hafa verið fyrir ráðuneyti og í umsögnum við þau frumvörp sem lögð hafa verið fram á síðustu árum en ekki hlotið afgreiðslu Alþingis.

Ábendingar og áherslur Hafnasambands Íslands beinast fyrst og fremst að eftirfarandi atriðum:

- 1) Skilgreina þarf með skýrum hætti valdheimildir hafna á hafnarsvæðum á sjó.
- 2) Ákvæði um skyldu til notkunar á hreinni orku í höfnum og að heimildir séu til álags eða aflsláttar í gjaldskrá úr frá umhverfispáttum.
- 3) Ákvæði um hafnsöguþjónustu, m.a. hver hafi heimild til að veita þjónustuna og skilyrði fyrir að bjóða þá þjónustu m.a. m.t.t. trygginga, þjálfunar, réttinda og ábyrgðar.
- 4) Skilgreina þarf með skýrari hætti ákvæði hafnalaga varðandi álagningu farþegagjalds.
- 5) Taka verður afstöðu til aflagjalds á eldisfiski og seiðum og á hvaða forsendum gjaldtakan á að byggja.
- 6) Ákvæði laga um mat á umhverfisáhrifum og viðaukum þeirra laga í því skyni að einfalda regluverk varðandi nauðsynlega innviði hafna s.s. dýpkanir, sem tryggi örugga siglingu skipa og viðlegu þeirra.
- 7) Styrkja þarf ákvæði hafnalaga varðandi lögveð til tryggingar hafnargjöldum m.a. með því að útfæra nánar lögveðsrétt margvíslegra þjónustugjalda við skip og báta.
- 8) Brynt er að mörk hafnarsvæða á sjó taki mið af aðstæðum á hverjum stað og að lóðspunktar, akkerissvæði, öryggissvæði og siglingarleiðir séu tryggðar innan hafnarsvæða.

Þingið leggur áherslu á þörf á heildarendurskoðun á hafnalögum, þannig að þau falli að nútímaþörfum og kröfum og þeirri miklu þróun sem orðið hefur á umliðnum árum og er fyrirséð á komandi árum.

Hafnasambandsþing

haldið í Snæfellsbæ 27.-28. október 2022

Ytri mörk hafnarsvæða

Hafnasambandsþing haldið í Ólafsvík dagana 27. og 28. október 2022 mótmælir harðlega þeim hugmyndum sem fram hafa komið í tillögu að breytingu á hafnalögum varðandi þrengingu á mörkum ytri hafnarsvæða. Með slíkum breytingum er ákvörðunarréttur hafna verulega skertur auk þess sem hafnir vítt og breytt um landið munu verða fyrir tug milljóna tekjutapi vegna farþegaskipa sem hafa í stórum mæli nýtt sér aðstöðu á ytri hafnarsvæðum. Brýnt er að hafnaryfirvöld hafi ríkt ákvörðunarvald varðandi mörk hafnarsvæða m.a. til að tryggja þar siglingaöryggi og siglingarrými allra skipa og hafi einnig skýra aðkomu að öllu skipulagi vegna umferðar og starfsemi á þessum svæðum.

